

Feitenrelaas Erveweg 10

Datum : 16 maart 2016
Betreft : Update feitenrelaas Erveweg 10
Registratienr. : 15.023493

1. Inleiding en aanleiding

Aan de Erveweg 10 te Welsum is de pluimveehouderij van de heer Jan van der Weerd (in het vervolg: Van der Weerd) gevestigd. Het bedrijf is al geruime tijd in werking als pluimveehouderij en is in 2007/2008 overgenomen door Van der Weerd, woonachtig aan de Zijlweg 29 te Welsum. Het bedrijf is ten tijde van de overname gewijzigd van een kippenopfokbedrijf in een leghennenbedrijf.

Sinds de komst van het Activiteitenbesluit op 1 januari 2013 (module landbouw) valt het bedrijf van rechtswege onder het Activiteitenbesluit (zie ook onderdeel vergunningen).

Met enige regelmaat ontvangen wij klachten en handhavingsverzoeken, die wij op basis van de vastgestelde handhavingsstrategie behandelen. In verband daarmee hebben wij afgelopen periode verschillende handhavingstrajecten doorlopen vanwege het niet naleven van de milieuvoorschriften. Hierop komen we later terug.

Op 17 juli 2013 is, vanwege uitbreidingsplannen, een nieuwe omgevingsvergunning met vvgb (verklaring van geen bedenking ingevolge de Natuurbeschermingswet 1998) aangevraagd. Door deze uitbreiding kon niet meer volstaan worden met een melding op grond van het Activiteitenbesluit maar is het bedrijf een IPPC-inrichting geworden waarvoor een vergunningsplicht geldt.

Op 3 juli 2014 is de omgevingsvergunning voor het pluimveebedrijf van Van der Weerd, Erveweg 10 verleend. Tegen deze vergunning zijn zienswijzen ingediend en vervolgens is beroep ingesteld bij de rechtbank door omwonenden. De rechter heeft op 18 november 2015 uitspraak gedaan in deze zaak en de omgevingsvergunning vernietigd.

Vanwege de vernietigde omgevingsvergunning, het indienen van verschillende aanvragen en de verschillende handhavingzaken is een overzicht gemaakt van wat er nu speelt en hoe het vervolgtraject er uit ziet.

Hierover heeft u in november 2015 reeds een eerste feitenrelaas ontvangen. Dit is een update van maart 2016, waarin de ontwikkelingen na de eerste versie van 1 november 2015 tot en met 16 maart 2016 zijn opgenomen.

2. Traject verleende vergunning 3 juli 2014

Op 17 juli 2013 is vanwege uitbreidingsplannen een aanvraag omgevingsvergunning ingediend door pluimveehouder Van der Weerd voor het houden van 61.900 leghennen en 2 paarden. Omdat het een IPPC bedrijf betreft mag op basis van de kwaliteitscriteria de inhoudelijke milieutoets niet door de gemeente zelf gedaan worden maar moet de Regionale Uitvoeringsdienst IJsselland (RUD) deze toets uitvoeren. Tevens is het akoestisch rapport door de RUD beoordeeld. Het verzoek om een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) is behandeld door de provincie Overijssel. Wij hebben de regie gevoerd over het proces en hebben de adviezen omgezet in een ontwerpbesikking.

Tegen de ontwerpbesikking zijn zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn voor wat betreft de technische aspecten (geur, geluid, stalsysteem e.d.) voorgelegd aan de RUD. Op advies van de RUD zijn de zienswijzen, op één zienswijze over geluid na, alle ongegrond verklaard met een onderbouwing. Vervolgens is de definitieve besikking afgegeven.

Tegen de definitieve beschikking is beroep ingediend bij de rechtbank. De beroepsgronden zijn, net als de zienswijzen, voorgelegd aan de RUD. Verder hebben wij aanvrager/adviseur verzocht om de wijze van ventilatie en het stalsysteem nader te onderbouwen.

De adviseur van de aanvrager geeft in oktober 2014 aan dat er voldoende ventilatie capaciteit is om onderdruk te creëren en geeft verder aan dat er onder de plateau-roosters een mestband aanwezig is. Tevens is ter onderbouwing van de ventilatiecapaciteit een capaciteitsberekening door de adviseur aangeleverd. De gezamenlijke (adviseur van Van der Weerd, de gemeente en de RUD) conclusie was dat er ruim voldoende ventilatiecapaciteit zou zijn. De reactie van de adviseur, de beoordeling van de RUD en onze eigen bevindingen hebben wij vastgelegd in het verweerschrift en op 15 oktober 2014 verzonden aan de rechtbank.

Op 24 februari 2015 heeft een zitting bij de rechtbank Overijssel plaatsgevonden. Aanwezig bij de zitting waren de gemeente, twee medewerkers van de RUD en een medewerker van de provincie. Omwonenden en een gemachtigde van de aanvrager waren tevens bij de zitting aanwezig. Alle beroepsgronden zijn aan de orde gekomen. Met betrekking tot de ventilatie en het aangevraagde stalsysteem vond de rechter dat er nog teveel vragen onbeantwoord bleven. De rechter heeft daarom de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (StAB) gevraagd om een onderzoek uit te voeren op die twee thema's.

Het concept-advies van de StAB hebben wij door de RUD laten beoordelen. Wij hebben naar aanleiding van het advies schriftelijk meegedeeld aan de StAB dat naar onze mening een verkeerd uitgangspunt is toegepast bij de beoordeling van het stalsysteem. Het StAB heeft haar bevindingen onder andere gebaseerd op een inspectie van het stalsysteem ter plaatse op het bedrijf van Van der Weerd. Regel is dat na vergunningverlening de aanvrager een jaar de tijd heeft om de inrichting in overeenstemming te brengen met de verleende vergunning en dit jaar was voor Van der Weerd nog niet voorbij. Ook de adviseur van Van der Weerd heeft op het advies gereageerd en heeft zijn standpunt verder onderbouwd.

Op 9 juli 2015 is het definitieve StAB advies binnengekomen. Het definitieve advies van de StAB is door de RUD nader onderzocht en berekend.

Naar aanleiding van de tekst over een mestband onder de roosters bij de legnesten in de beoordeling van de StAB is contact opgenomen met de TacRav (de technische adviescommissie van de Regeling Ammoniak en veehouderij). TacRav bepaalt op basis van de emissiewaarden en de beschrijving van het stalsysteem of het systeem kan worden opgenomen in de Regeling Ammoniak en Veehouderij. In eerste instantie heeft TacRav mondeling aangegeven dat een mestband onder de roosters bij de legnesten, zoals genoemd in het advies van de StAB, niet nodig is. De TacRav is later gevraagd om dit schriftelijk te bevestigen zodat dit kon worden meegenomen in het verweer bij de rechtbank. Na enige tijd is echter door de TacRav aangegeven dat het standpunt van de StAB correct is. Het onderzoek naar het wel of niet moeten toepassen van de mestband heeft plaatsgevonden in de maanden na de zomervakantie. Op basis van het voortschrijdend inzicht dat het onderzoek heeft opgeleverd is afgewogen in hoeverre het nog zinvol was om verweer te voeren. Het heeft enige tijd gekost om hierin tot overeenstemming te komen en uiteindelijk is kort voor de zitting besloten om tijdens de zitting aan te geven dat wij de vergunning op onjuiste gronden hebben verleend.

Tijdens de zitting van 27 oktober 2015, de heropening van de zaak, is aangegeven dat wij de vergunning op onjuiste gronden hebben verleend. De rechter gaf aan de vergunning te zullen vernietigen en binnen zes weken uitspraak te doen. Bij de zitting waren de gemeente, RUD en een medewerker van de provincie aanwezig. Tevens waren omwonenden aanwezig. Van der Weerd, dan wel een gemachtigde was niet aanwezig.

Na de zitting heeft een gesprek plaatsgevonden met omwonenden, RUD en gemeente. Tijdens het gesprek hebben omwonenden hun ongenoegen over de gang van zaken geuit.

Uitspraak

Op 18 november 2015 is door de rechtbank Overijssel uitspraak gedaan.

De rechtbank verklaart het beroep gegrond en vernietigt het bestreden besluit. Tevens bepaalt de rechtbank dat de aangevraagde omgevingsvergunning wordt geweigerd. Dit betekent dat het bevoegde gezag (de gemeente) geen weigeringsbesluit meer hoeft te nemen, de rechter heeft hierin al voorzien.

De vergunning is op grond van drie onderdelen vernietigd.

- Stalsysteem, de uitgevoerde berekeningen in de aanvraag met betrekking tot de leefruimte van de hennen sluiten niet aan op wat is aangevraagd en uiteindelijk is vergund, te weten volierestellingen zonder voorzieningen om te voorkomen dat mest op lager gelegen plateaus terecht komt;
- Ventilatie, door het ontbreken van een dimensioneringsplan moet er rekening mee worden gehouden dat de stallen ook op natuurlijke wijze ventileren (en niet alleen mechanisch). In dat geval zijn de uitgevoerde berekeningen in de aanvraag met betrekking tot geur, fijn stof en ammoniak onjuist.
- Bouwen, voor het verlengen van de ventilatiekokers is een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen vereist.

Op vier andere onderdelen heeft de rechter de beroepsgronden ongegrond bevonden.

- Ontvankelijkheid van de aanvraag
- Geluid
- Volksgezondheid
- Verklaring van geen bedenkingen

Tegen de uitspraak van de rechtbank kon tot en met 30 december 2015 hoger beroep worden ingesteld. Dat is niet gebeurd, zodat daarmee de vernietiging van de omgevingsvergunning van 3 juli 2014 onherroepelijk is geworden.

3. Wat betekent de uitspraak voor de bestaande rechten

De omgevingsvergunning van 3 juli 2014 was een uitbreiding met betrekking tot de grootte van de veestapel van het bedrijf. Doordat deze vergunning is vernietigd en geweigerd, valt de pluimveehouderij (voor de grootte van de veestapel) terug op de volgende regels:

1. Het Activiteitenbesluit, waarbij de onderliggende vergunningaanvraag van de milieuvergunning van 1 november 2011 geldt als melding en daarmee voor de grootte van de veestapel;
2. Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) d.d. 26 juni 2013 voor uitbreiding stal;

De pluimveehouderij mag op basis van deze regels 39.900 legkippen houden in volièrehuisvesting stalsysteem BWL 2004.10.V2 en 2 paarden, zie het rapport van de StAB van 2 april 2015.

Wat er meer aan dieren wordt gehouden in dit bedrijf dan de bestaande rechten van 39.900 legkippen en twee paarden is door de vernietiging van de omgevingsvergunning van 3 juli 2014 illegaal aanwezig. Vaste jurisprudentie is dat iemand die vooruitlopend op het onherroepelijk worden van een vergunning handelt, dan voor eigen risico handelt. Dit is hier ook aan de orde. De vergunninghouder heeft in oktober 2015 de veestapel in stal C uitgebreid, terwijl de zitting op 27 oktober 2015 plaats zou vinden en de kans groot was dat de omgevingsvergunning van 3 juli 2014 vernietigd zou worden.

4. Handhaving

Onder dit kopje treft u een terugblik op de verschillende handhavingstrajecten aan en een overzicht van het huidige handhavingstraject aan.

In februari 2015 is de gemeente begonnen met een handhavingstraject tegen het bedrijf. Daarbij hebben burgemeester en wethouders meerdere handhavingsbesluiten genomen, die gebaseerd waren op naleving van de omgevingsvergunning van 3 juli 2014. Omwonenden vonden het handhavingstraject van de gemeente niet voldoende. Vervolgens hebben zij bezwaar aangetekend. De onafhankelijke Commissie Bezwaarschriften heeft dit bezwaar in september 2015 behandeld en op 7 december 2015 advies uitgebracht met inachtneming van de uitspraak van de Rechtbank van 18 november 2015. De commissie heeft geadviseerd om de bezwaren, gericht tegen de besluiten van 11 juni 2015 en 22 juli 2015 gegrond te verklaren en het toezicht en de handhaving ten aanzien van het bedrijf voortvarend op te pakken met inachtneming van de uitkomst van de beroepsprocedure van de omgevingsvergunning milieu.

Hiervoor is kort samengevat reeds aangegeven dat de handhavingsbesluiten waren gebaseerd op de omgevingsvergunning van 3 juli 2014.

Doordat de rechtbank de omgevingsvergunning van 3 juli 2014 heeft vernietigd, ontstaat een domino-effect richting het handhavingstraject dat op deze vernietigde omgevingsvergunning was gebaseerd.

Lopende handhavingprocedures die waren gebaseerd op de vernietigde vergunning, zijn beëindigd. Want er kan niet gehandhaafd worden op (voorschriften van) een niet meer bestaande vergunning.

Na de vernietiging van de omgevingsvergunning op 18 november 2015, is op 27 november 2015 een controle gehouden uitgevoerd door de RUD om te controleren of het bedrijf voldoet aan het Activiteitenbesluit. De conclusie is getrokken dat het bedrijf niet voldoet aan het Activiteitenbesluit.

Dit betekent dat het college al gestart was met het handhaven op basis van het Activiteitenbesluit, voordat de Commissie Bezwaarschriften met haar advies kwam. In de eerste versie van het feitenrelaas van 1 november 2015 is dit ook aangekondigd. Het advies van de Commissie Bezwaarschriften was op dat moment nog niet uitgebracht: deze dateerde van 7 december 2015.

Mediation

Omdat op verzoek van de rechter, met inschakeling van StAB, in december 2015 een bemiddeling in gang werd gezet, is het besluit om te handhaven aangehouden. Bij mediation zijn partijen verplicht om alle lopende procedures aan te houden. De mediator verlangde van het college dat het handhavingstraject zou worden aanhouden. Daaraan heeft het college gehoor gegeven. De bemiddeling was niet succesvol, daarom heeft het college alsnog besloten te handhaven. De poging om tot een bemiddelingstraject te komen heeft geduurd van 9 december 2015 t/m 20 januari 2016.

Handhavingsbesluit

Op 2 februari 2016 heeft het college het volgende handhavingsbesluit genomen:

1. De primaire besluiten van 11 juni 2015 (afwijzing van het handhavingsverzoek omwonenden) en 22 juli 2015 (handhavingsbesluit tegen stal D en het ontbreken van een inspectierapport geluid) te herroepen;
2. Aan Maatschap Van der Weerd Van Triest t.a.v. de heer J. van der Weerd een last onder dwangsom op te leggen van € 10.000,- per week dat hij niet aan de aanschrijving voldoet, met een maximum te verbeuren bedrag van € 50.000,-. De begunstigingstermijn te stellen op twaalf weken na verzenddatum besluit.
3. Maatschap Van der Weerd Van Triest t.a.v. de heer J. van der Weerd een preventieve dwangsom op te leggen van € 5000,- per geconstateerde overtreding van de loader met een maximum van € 50.000,-
4. Maatschap Van der Weerd Van Triest t.a.v. de heer J. van der Weerd een preventieve dwangsom op te leggen van € 5000,- per geconstateerde overtreding voer- en eierentransporten voor 06.00 uur en na 19.00 uur met een maximum van € 50.000,-
5. Maatschap Van der Weerd Van Triest t.a.v. de heer J. van der Weerd een last onder dwangsom op te leggen van € 500,- per dag met een maximum te verbeuren bedrag van € 10.000,- voor de aanwezigheid van de koker op stal C. De begunstigingstermijn stellen op twee weken na verzenddatum besluit.

Dit besluit is op 4 februari 2016 aan het bedrijf en de omwonenden bekendgemaakt.

Voor het bedrijf betekent dit dat de veestapel binnen twaalf weken teruggebracht moet worden naar de hoeveelheid vee die het bedrijf mag houden op grond van de Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) van 26 juni 2013 en het Activiteitenbesluit: dat zijn 39.900 legkippen en twee paarden. Ook tegen een bouwovertreiding en overige niet vergunde activiteiten wordt gehandhaafd, zoals voer- en eiertransporten buiten de dagperiode en het gebruik van een loader. Tegen dit besluit staat beroep open bij de rechtbank. Het is nog niet bekend of hiervan gebruik wordt gemaakt.

Controle

Er is een eerste controle gehouden om te zien of het bedrijf inmiddels heeft voldaan aan een deel van de opgelegde last onder dwangsom. Gebleken is dat een zonder vergunning geplaatste koker is verwijderd, zodat hiermee de bouwovertreiding is beëindigd.

5. Nieuwe aanvraag omgevingsvergunning

Op 26 oktober 2015 is een nieuwe aanvraag omgevingsvergunning ingediend. De aanvraag bevat de onderdelen milieu (IPPC) en bouwen. Het onderdeel Natuurbeschermingswet is in een aparte procedure bij de provincie aangevraagd. Een akoestisch onderzoek maakt deel uit van de aanvraag. De aanvraag heeft betrekking op het houden van 61.986 leghennen en 10 stuks rundvee.

In het vergunningverleningstraject wordt de aanvraag onderdeel milieu (IPPC-inrichting), niet beoordeeld door de ambtenaren van de gemeente zelf, maar uitgevoerd door het kennispunt IPPC-agrarisch van de RUD IJsselland. De gemeente is wettelijk verplicht de toetsing van de aanvraag neer te leggen bij de RUD. Dat was ook bij de vorige vergunningaanvraag het geval.

In het kennispunt wordt het vier ogen principe toegepast. Het advies dat door een van de medewerkers wordt opgesteld wordt tegen gelezen door een tweede medewerker van de RUD IJsselland. In deze zaak hebben wij verder contact gelegd met de Omgevingsdienst De Vallei. Deze omgevingsdienst heeft veel expertise op het gebied van pluimveehouderijen. Een medewerker aldaar fungeert als derde tegenlezer en vraagbaak.

Al deze medewerkers zijn gekwalificeerd volgens de landelijke kwaliteitscriteria 2.1 en mogen wettelijk gezien deze toetsen uitvoeren en advies uitbrengen.

Op het gebied van het ventilatieplan wordt daarnaast overleg gepleegd met Infomil en Hans Erbrink.

Wat is InfoMil? Het Kenniscentrum Infomil is een gecentraliseerde informatiehelpdesk voor wetgeving en regelgeving op het gebied van Milieu. InfoMil richt zich voornamelijk op de beleidsmakers en uitvoerenden en is zogezegd de schakel tussen beleid en uitvoering. Infomil is een onderdeel van het Agentschap van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie ofwel Agentschap NL

Dr J.J. (Hans) Erbrink is een expert op het gebied van het berekenen en modelleren van de verspreiding van luchtverontreiniging. Van 1980 -2015 heeft werkt hij bij KEMA (dat later in DNV GL is opgegaan) op het gebied van meten en modellering luchtverontreiniging. Hij heeft bij KEMA het STACKS Model ontwikkeld dat later door VROM (Ministerie I&M) als het Nieuw nationaal Model is opgenomen. Hij heeft ruime ervaring met het opzetten van buitenluchtmetingen en -campagnes in binnen en buitenland.

Hij is betrokken geweest bij de internationale benchmarkacties die door de EU zijn opgezet om modellen te harmoniseren. In 1995 is hij gepromoveerd op het proefschrift "Turbulent Diffusion from Tall Stacks". In de periode 1995-2010 is hij betrokken bij veel MER-projecten (luchtkwaliteitdeel), geurberekeningen en gemeentelijke rapportages. Hij heeft veel relevante ervaring opgedaan bij verkeersprojecten (zoals "Modellen onder de Loep", "Lucht voor 10" en "Groen voor betere luchtkwaliteit") en vele adviesprojecten voor bedrijven en gemeenten (vergunningen en bestemmingsplannen). De door de overheid uitgegeven rekenmodellen ISL3A (voor industriën en fijnstof uit stallen), V-STACKS (geur bij stallen) en AgroStacks (stikstofdepositie op natuurgebieden) zijn uitbreidingen op het STACKS model. De laatste 5 jaar is hij sterk betrokken geweest bij de meer ingewikkelde verspreidingsvraagstukken. Voorbeelden hiervan zijn de interactie tussen grote windmolens en schoorsteenpluimen, rookverspreiding bij kustsituaties, luchtkwaliteit in drukke stedelijke straten, de impact van luchthavens en scheepvaart.

Behalve luchtkwaliteit heeft de Hans Erbrink sinds 1997 ook ervaring in bio-energie projecten (beleidsondersteunende studies en haalbaarheidsstudies).

De aanvraag van 26 oktober 2015 bevat nu nog te weinig gegevens om inhoudelijk te kunnen beoordelen, zodat de aanvrager is verzocht extra informatie aan te leveren.

De deadline voor het indienen van de stukken was 8 maart 2016. Omdat de aanvrager bij het aanleveren van sommige stukken moest wachten op adviezen van twee geurdeskundigen, die door de RUD zijn ingeschakeld, en die op 8 maart 2016 nog niet binnen waren, kon aanvrager op zijn beurt niet alle gevraagde stukken aanleveren. Daarom heeft de aanvrager twee weken extra gekregen om de stukken aan te leveren, dus voor 22 maart 2016. Omdat de RUD op voorhand advies heeft ingewonnen bij twee geurdeskundigen, kan sneller dan gebruikelijk worden beoordeeld of de aanvraag uiteindelijk ontvankelijk is of niet. Voldoet de aanvrager hier niet aan, dan wordt de aanvraag op grond van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) buiten behandeling gelaten.

Het college heeft er voor gekozen om de betrokken omwonenden in een zo vroeg mogelijk stadium te betrekken bij de besluitvorming. Normaal gesproken wordt een aanvraag pas publiekelijk gemaakt bij de publicatie van de ontwerpvergunning door ter inzage legging op het gemeentehuis. Nu hebben de omwonenden al een kopie van de huidige vergunningaanvraag ontvangen, zodat de omwonenden met de vergunningaanvrager in overleg kunnen om een voor beide partijen wenselijke situatie te bereiken.

6. Lopende bezwaarschriften

Namens het bedrijf zijn er twee bezwaarschriften ingediend: tegen het buiten behandeling laten van een onvolledige vergunningaanvraag en tegen een opgelegde handhavingsbeschikking/dwangsom. Omdat door de vernietiging van de omgevingsvergunning het handhavingsbesluit haar werking heeft verloren en omdat het bedrijf een nieuwe vergunningaanvraag heeft ingediend, is in beide procedures het procesbelang vervallen. Het college heeft dan ook aangegeven de bezwaren om die reden niet-ontvankelijk te verklaren. Bezwaarmaker heeft tot en met 23 maart 2016 de tijd gekregen om aan te geven welk procesbelang hij in beide procedures nog ziet en zo niet het verzoek gekregen om de bezwaren in te trekken. De verwachting is dat beide bezwaren worden ingetrokken. Zo niet, dan worden ze niet-ontvankelijk verklaard, zodat daarmee deze procedures zijn afgerond. Hiermee is bereikt dat het aantal vergunningsprocedures is teruggebracht van twee naar één en wordt het aantal handhavingstrajecten hiermee teruggebracht naar één integraal handhavingstraject.

7. Samenvatting

In de kwestie Erveweg 10 liepen meerdere vergunnings- en handhavingsprocedures tegelijk, hetgeen de kwestie onoverzichtelijk maakte.

Het college heeft vanaf oktober 2015 via voorgaande stappen doelbewust toegewerkt naar een situatie om de geschillen terug te dringen.

Door bovengenoemde acties is de kwestie Erveweg 10 nu beperkt tot slechts twee procedures:

- één integrale handhavingsprocedure, waartegen nu beroep openstaat bij de rechtbank;
- één vergunningsprocedure, waarbij het aan de aanvrager is om ontbrekende gegevens aan te leveren, zo niet dan wordt de aanvraag niet in behandeling genomen.

Feitenrelaas:

Eerste versie: 1 november 2015

Tweede versie: 16 maart 2016